

Aquinói Szent Tamás áldozópap és egyháztanító

január 28.

Aquinói Szent Tamásra emlékezünk, a teológusra és filozófusra, aki egyetemi tanári és hittudományi munkásságának termését naponta letette az Úr oltárára, hogy a minőségét Ő döntse el. Összegző műve, a „Summa Theologiae” nyolcszáz év után is a katolikus gondolkodás és tanítás fontos forrása.

Aquinói Szent Tamás a nápolyi Aquinói grófok nemzetségéből származott, és már ötévesen a montecassinói bencés kolostorba került. Tizennégy éves korában magasabb tanulmányokra Nápolyba küldték, és itt megismerte az akkoriban kivirágzó domonkos prédikatori rendet. 1244-ben a családja heves tiltakozása ellenére kérte föl vételét a kolduló szerzetbe.

Tamás végig ellenállt minden csábításnak, amellyel életre szóló elhatározásának visszavonására akarták bírni. Az imádságnak és a tanulásnak élt. 1245-ben Párizsba érkezett, itt találkozott először a rend nagy tekintélyű hittudósával, Nagy Szent Alberttel. Három éven át hallgatta előadásait, majd amikor a párizsi egyetemes káptalan Albertet Kölnbe küldte és rendi főiskola alapításával bízta meg, Tamás vele tartott, és négy évet töltött tanulással a Rajna menti városban.

1252-től Tamás már maga is előadásokat tartott Párizsban. Ezekben az években keletkeztek többek közt kommentárjai (Petrus Lombardus szentenciáskönyvéhez, Izajáshoz és Boëthius Szentháromságról írott művéhez), valamint *Az igazságról* című értekezése.

Tamás ezután hazájában, Itáliában tanított teológiát, majd IV. Orbán és később VI. Kelemen is a pápai udvarba hívták. Közben átvette Rómában a rendi főiskola vezetését.

Legnagyobb műve a *Summa Theologiae*, a tudományosság és a gondolati mélység, az összefoglaló látás és a világosság mesterműve.

Lírai művei, himnusz- és szekvenciaszövegei is ismertek, ezek bensőséges istenkapcsolatáról és gazdag, mély érzelmi világról tanúskodnak.

1269-ben rendi előjárói ismét a párizsi egyetemre hívták teológiai professzornak. Ezek a párizsi évek jelentették tudományos munkássága csúcspontját.

1272-ben rendje megbízta Tamást, hogy központi teológiai főiskolát szervezzen Nápolyban. Két évvel később ismét kiragadták ebből a nyugodt tevékenykedésből, amikor X. Gergely pápa a lyoni uniós zsinatra küldte. Súlyos betegsége ellenére útra kelt, de 1274. március 7-én meghalt a fossanuovai ciszterci kolostorban.

XXII. János pápa 1323-ban szentté avatta. 1567-ben V. Piusz pápa egyháztanítóvá nyilvánította. XIII. Leó 1880-ban minden katolikus tanító tevékenység védőszentjévé tette. Ünnepe először halála napjára helyezték, mivel azonban ez a

nap legtöbbször a nagyböjtre esik, 1969-től január 28-án ünnepeljük, amely napon 1369-ben ereklyéit átvitték Toulouse-ba.

Aquinói Szent Tamás filozófus és teológus korának és a szellemtörténetnek egyik legnagyobb hatású, ma is megkerülhetetlen személyisége volt. Szenvedélyes érdeklődése Isten megismerésére irányult. Nemcsak a hit fényénél kereste Istent, hanem az értelem fényénél, azaz a filozófia eszközeivel is.

Olyan teológus volt, aki végső bölcsességét és legmélyebb ismereteit a hitből merítette. A két valóság számára nem ellenkezett egymással: „A hit előíze annak a tudásnak, amely a jövőben boldoggá tesz minket. A hit fénye, amely kegyelemszerűen árad belénk, nem oltja ki a tudás fényét, amely természetes örökségünk” – vallotta minden idők egyik legnagyobb hatású gondolkodója.

„Isten ajándékozta az embernek a hit világosságát, és ezzel olyan igazságokat nyilatkoztatott ki, amelyek minden emberi tudást fölülmúlnak. De ugyanaz az Isten kölcsönözte az embernek a megismerő képességet is, s adta vele együtt azt a megbízást, hogy hajtsa uralma alá a földet. A hitnek és az értelemnek tehát Istenben van a forrása, és ezért sohasem kerülhetnek egymással ellentétbe.”

Szent Tamás azt akarta, hogy az egész ember testestül-lelkestül táruljon ki Isten előtt, ezért szembefordult az egészségtelen, természetellenes aszkézissal.

Azért lehetett nagy hittudós, mert nagy imádkozó is volt. Valahányszor el akart mélyedni a szellemi világban, a feszülethez vagy a tabernákulum elé lépett, és megvilágosításért imádkozott. A legenda elmondja, hogy egyszer a kereszttel állva az Úr hangját hallotta: „Helyesen írtál rólam, Tamás. Milyen jutalmat szeretnél érte?” Ő ezt felelte: „Egyedül csak téged, Uram! Minden, amit írtam, előttem csak pelyva.”

Aquinói Szent Tamás ugyanakkor tudta azt is, hogy minden emberi tudás csak töredék, hogy semmiféle földi képesség sem tudja elvezetni az embert igazi céljaihoz: Istennek kell az ő kegyelmével hozzánk jönnie. Az ember alázatos szívvel csak odaléphet Isten elé, és föltárukozhat előtte. A nagy filozófus tudta, hogy csak a kicsinyek részesülnek Isten kinyilatkoztatásában: „Az alázat teszi az embert alkalmassá Isten befogadására, az teszi képessé a bölcsességre.”

Tanára, Albert állítólag így nyilatkozott Tamásról: „Ezt az ifjút néma ökörnek neveztük (higgadt megfontoltsága és testes alkata miatt), de ha egyszer majd elbődül a tudományban, az egész világ visszhangozni fog tőle.”

Forrás

Diós István: *A szentek élete*

Magyar Kurír